

# **CYNGOR CYMUNED BETWS**

Cynhaliwyd cyfarfod misol Cyngor Cymuned Betws fwy neu lai ar Skype ddydd Iau 25 Mehefin 2020 am 6.00 yr hwyr.

Cynhaliwyd y cyfarfod ar sail anghysbell yn unol â darpariaethau Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) 2020.

**YN BRESENNOL**: Cyng. Betsan Jones (Cadeirydd), y Cyng. Jose Picouto, Lynwen Phillips, Lucy Jones.

Cynghorydd Sir: Betsan Jones

Clerc - Miss Angela Brown

Ni ddechreuodd y cyfarfod nes i aelodau 18:15 aros am y Cynghorydd L Jones a arwyddodd i mewn am 18:04 ac i'r Cyng Morgan (Is-gadeirydd) a oedd wedi hysbysu'r Clerc y gallai fod yn hwyr oherwydd dychwelyd ei hwyrion. Hysbysodd y Clerc yr aelodau, gan nad oedd y Cadeirydd a'r Is-gadeirydd yn bresennol, bod angen i'r aelodau a oedd yn bresennol ethol Cadeirydd ar gyfer y cyfarfod hwn. Etholwyd y Cynghorydd Betsan Jones yn unfrydol i fod yn Gadeirydd y cyfarfod hwn.

## **1. Ymddiheuriadau**

Ymddiheuriadau a dderbyniwyd gan y Cynghorwyr canlynol: Delyth Richards (nid oes ganddi'r offer priodol ar gyfer ei chyfrifiadur), Maldwyn John (nid oes ganddi gyfrifiadur na ffôn smart), Loreen Lewis (nid oes ganddi'r offer priodol ar gyfer ei chyfrifiadur ac ni allai cael ei ffôn smart i gael mynediad at skype), Nolene Morgan (gall fod yn hwyr yn gofalu am Wyresau tan 6pm, nid yw'r Rhyngwyd yn gweithio felly ni allai gael mynediad at Skype).

Ni dderbyniwyd unrhyw ymddiheuriadau gan Janet Davies, Alex Davies (o bosibl oherwydd y broblem gyda'r cysylltiad rhyngwyd fel un drws nesaf i'r Cynghorydd Morgan?) Neu gan Annette Price naill ai ganddi hi ei hun neu trwy'r Cadeirydd.

## **2. Datganiad gan Aelodau Buddiannau Ariannol ac An-ariannol**

Dim

## **3. Cadarnhau a Llofnodi Cofnodion y Cyfarfod a gynhaliwyd ddydd Mercher 11 Mawrth 2020**

Cynigiodd y Cynghorydd Picouto ac eiliodd y Cynghorydd L. Jones, y dylid cadarnhau a llofnodi cofnodion y cyfarfod misol a gynhaliwyd ddydd Mercher 11 Mawrth 2020 gan y Cadeirydd.

#### **4. Archwiliad Mewnol i'w gymeradwyo gan y Cyngor.**

Adroddodd y Clerc fod yr archwiliad mewnol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2020, wedi'i gwblhau gan Mr Lyn Llewellyn, ni chodwyd unrhyw faterion o bryder.

Disgwylir i'r archwiliad allanol gychwyn ar 29 Medi 2020.

Bydd y Clerc a'r Cadeirydd yn llofnodi'r holl ddogfennau perthnasol maes o law.

Cymeradwywyd y ffigurau gan aelodau a chynigiodd y Cynghorydd Picouto eu bod yn gywir ac Eiliwyd gan y Cynghorydd L Jones fel rhai cywir.

Cytunodd yr aelodau â'r cwestiynau a farciwyd le o 1 - 9 yn Rhan 1, cynigiwyd hyn gan y Cynghorydd L Jones a'i eilio gan y Cynghorydd Picouto.

Cytunodd yr aelodau â'r cwestiynau a farciwyd le o 1 -2 yn Rhan 2 Cynigiwyd hyn gan y Cynghorydd Phillips a'i eilio gan y Cynghorydd L Jones.

Rhaid cymeradwyo cyfrifon a datganiadau erbyn 30 Mehefin bob blwyddyn ac mae angen dychwelyd yr holl ddogfennau perthnasol i Grant Thornton eleni erbyn 10fed Gorffennaf 2020 fan bellaf.

#### **5. Cyfethol Dewis Cynghorydd Newydd (dau ymgeisydd)**

Cafodd Ymgeisydd A 6 pleidlais  
Roedd gan Canditade B 1 Bleidlais

Roedd yn benderfyniad anodd gan fod y ddau ymgeisydd yn debyg. Gofynnodd y Cadeirydd i'r aelodau a oedd yn bresennol i bwy yr oeddent a dewisodd yr holl aelodau Mr Andrew Megrath.

Roedd y Clerc wedi gofyn i'r aelodau nad oeddent yn gallu mynychu i roi eu pleidlais iddi a dim ond 3 ymateb a dderbyniodd:

Pleidleisiodd y Cynghorydd John dros Ymgeisydd A, pleidleisiodd y Cynghorydd Richards dros Ymgeisydd A a phleidleisiodd y Cynghorydd Lewis dros Ymgeisydd B.

Ni dderbyniodd y Clerc unrhyw bleidleisiau eraill.

Roedd Ymgeisydd A yn llwyddiannus.  
Cynigiwyd gan y Cynghorydd L Jones ac Eiliwyd gan y Cynghorydd Picouto y dylid Cyfethol Mr Andrew Megrath i Gyngor Cymuned Betws.

#### **6. Materion yn Codi a. Holiadur Cymunedol - pwy fydd yn postio ym mha leoliad yn y pentref ac a gytunir ar y cwestiynau?**

Cafwyd trafodaeth mewn perthynas â'r cwestiynau lle cytunwyd bod llai yn fwy a chael gwared ar rywfaint o'r geiriad i'w wneud yn symlach.

Cynigiwyd gan y Cyng Picouto ac Eiliwyd gan y Cyng Phillips y dylid cytuno ar y cwestiynau unwaith y bydd y newidiadau wedi'u gwneud ac yna bydd y Clerc yn ei gyfieithu i'r Gymraeg.

Mae angen rhoi dyddiad ar yr holiadur ar gyfer pryd y bydd yn cael ei ddychwelyd, a fyddai bythefnos o'r adeg y caiff ei ddosbarthu.

Byddai'r Cynghorydd B Jones yn cyflawni yn ei hardal uniongyrchol ac yn gwneud meysydd eraill pe bai'r aelodau hynny nad oeddent yn bresennol yn gallu helpu i ddosbarthu. Byddai'r Cynghorydd Phillips yn danfon yn ei hardal ac mewn dwy ardal arall gerllaw, mae'r Cynghorydd L Jones ar hyn o bryd yn brysur yn y gwaith a hefyd mae ganddo 2 o blant ifanc ac ni fyddai'n gallu cynorthwyo, mae'r Cynghorydd Picouto yn cysgodi ond byddai'n esgor yn ei stryd, dywedodd y Cynghorydd Richards y Clerc y byddai'n ei gynorthwyo, ni all y Cyng John oherwydd materion cysgodi a symudedd.

Awgrymodd y Cynghorydd B Jones y dylid postio'r holiadur i'r Ffermydd oni bai y byddai rhai o'r aelodau nad oeddent yn bresennol yn danfon â llaw i arbed costau.

Bydd yr Holiadur yn cael ei ddanfon i bob cartref ym Metws.

Bydd hefyd yn cael ei roi ar y wefan, ei roi ar Survey Monkey ac ar y Byrddau Hysbysiad Pentref. Rhoddir rhybudd yn y South Wales Guardian lle byddai preswylwyr yn gallu anfon e-bost at y Clerc am gopi pe byddent yn dymuno ei dderbyn yn y fformat hwnnw.

Trafododd yr aelodau gasglu ac awgrymu y dylid gosod blwch diogel y gellir ei gloi yn garej Toutts i breswylwyr bostio eu hymatebion fel man gollwng.

**PENDERFYNWYD** Mae'r Cynghorydd B Jones yn gofyn i Gyngor Sir Caerfyrddin a ellid benthyca blwch Pleidleisio at y diben hwn. Trafodaeth ynghylch sicrhau bod yr holl breswylwyr yn cael holiadur. Awgrymodd y Clerc y dylid defnyddio'r gofrestr etholiadol a thicio i ffwrdd lle y'i danfonir (copïau i'w rhoi i'r aelodau). Hefyd, sut i ddarganfod pwy sydd wedi cymryd rhan?

**PENDERFYNWYD** Bydd y Clerc yn holi sut mae Cynghorau eraill wedi casglu arolygon ac ati.

## **b. Betws Yn eu Blodau**

Mae'r Cyngor Cymuned wedi trefnu'r digwyddiad hwn ac ni fyddai'n cael ei gynnal eleni oherwydd cau pandemig firws corona. Nid yw'r digwyddiad hwn wedi'i alinio â'r digwyddiadau Blodau cenedlaethol adnabyddus. Hoffai'r Cynghorydd Picouto gael mwy o wybodaeth am y digwyddiad hwn. Y Cynghorydd Lewis sy'n trefnu'r digwyddiad. Soniodd y Cynghorydd Picouto fod rhai Cynghorau Cymuned yn prynu planhigion yn rhatach gan gyfanwerthwr ac yn eu gwerthu i'r preswylwyr sydd wedyn yn cymryd rhan mewn sioe neu sy'n aelodau o glwb garddio y pentref.

**PENDERFYNWYD** Gellir trafod y syniad hwn mewn cyfarfod arall.

**c. Cyfarfod Nesaf: i drafod y 3 maes hamdden, gwiriadau cynnal a chadw, cynlluniau rheoli, gwiriadau lechyd a Diogelwch.**

Cytunwyd y gallai cyfarfod arall gael ei gynnal yn ôl yr amserlen arferol ar 2il ddydd Mercher Gorffennaf, gobeithio y bydd aelodau eraill yn gallu rhoi trefn ar eu hoffer / rhyngwyd ac ati a mynychu o bell hefyd.

Hysbysodd y Clerc yr aelodau iddi gael ei chynghori gan OVW y gall Clerc alw cyfarfod ar unrhyw adeg yn ôl yr angen. Cafwyd trafodaeth am y posibilrwydd o gael un ym mis Awst gan na chafwyd unrhyw gyfarfodydd ym mis Ebrill na mis Mai gan fod angen gweithredu llawer o waith.

#### **a. Dyddiad y Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol?**

Trafodwyd dyddiad ym mis Medi oherwydd efallai bod cyfyngiadau wedi cael eu llacio erbyn hynny.

Dywedodd y Cynghorydd Picouto fod CCB yn achlysur pwysig ac yn ddelfrydol dylai fod yn gyfarfod wyneb yn wyneb a dylem aros i lacio cyfyngiadau, erbyn mis Medi gobeithio.

Trafodwyd y gallai fod angen lleoliad mwy i ganiatáu bylchau 2m ac ati ac yn rhywle lle'r oedd lle i'r cyhoedd pe byddent yn dymuno mynychu.

**PENDERFYNWYD** i'r Clerc i gael cyngor ar gynnal y Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol.

Cynigiwyd gan y Cynghorydd L Jones ac eiliwyd gan y Cynghorydd Phillips y dylid cynnal trafodaeth bellach ar y Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol yng nghyfarfod mis Gorffennaf mewn perthynas â'i gynnal ym mis Medi.

**19:10 Gofynnodd y Cynghorydd Picouto am seibiant a chymerodd y Cynghorydd Phillips seibiant cysur am 4 munud ac ailddechreuodd y cyfarfod ar ôl dychwelyd am 19:14.**

#### **e. Dirprwyo gwneud penderfyniadau i'r Clerc**

Nid oedd y Cynghorydd L Jones o'r farn y dylid dirprwyo penderfyniadau i'r Clerc ond gadawodd i'r Cyngor Cymuned benderfynu gan ei bod yn teimlo y gallai'r Clerc gael ei lywio i wneud penderfyniadau.

Esboniodd y Clerc nad oedd hyn yn wir a chyfeiriodd at bwynt 4 ar yr e-bost clawr ar gyfer y cyfarfod hwn lle dywedwyd:

Dirprwyo i benderfyniadau'r clerac ar y cyd â'r Cadeirydd ar yr holl benderfyniadau gwariant a thrafodion ar gyfer y busnes arferol (cyflog a lwfansau clerac, taliadau contractwr) ar yr amod bod arian yn y gyllideb flynyddol neu ar gael o gronfeydd a ddelir gan y Cyngor Sir neu os mae'n fater brys y mae'n rhaid delio ag ef ee mae canghennau / coed wedi cwmpo oherwydd difrod storm neu ludw yn marw yn ôl. Hefyd o ran sylwadau Cynllunio unwaith y byddai Cynghorwyr wedi hysbysu ac yn bwydo eu meddyliau yn ôl / os nad oedd yr ymateb Clerc i ymgynghori â'r Cadeirydd a'r Cynghorydd Sir.

Roedd yr aelodau a oedd yn bresennol i gyd yn cytuno â'r uchod. Cynigiwyd hyn gan y Cynghorydd Phillips a'i eilio gan y Cyng Picouto.

## **7. Taliadau**

Hysbysodd y Clerc yr aelodau mai'r unig anfoneb a ddaeth i law oedd gan yr Archwilydd Mewnol y mis hwn. Roedd y Clerc yn aros am yr Anfonebau Arolwg Coed a'r anfonebau Chwarterol ar gyfer cynnal a chadw'r parc a'r meysydd chwarae.

Hysbysodd y Clerc yr aelodau ei bod bellach wedi cael ei rhoi yng nghynllun pensiwn NEST.

Hysbysodd y Clerc yr aelodau bod trosglwyddiadau banc yn cael eu defnyddio nawr yn hytrach na sieciau oherwydd y cloi. Bydd angen i'r llofnodwyr lofnodi'r taflenni trosglwyddo yn yr un modd â'r weithdrefn wirio pan fydd cyfarfodydd wyneb yn wyneb yn ailddechrau. Hefyd hysbysodd y Clerc yr aelodau ei bod wedi derbyn gohebiaeth gan y Banc i ddweud bod y taliadau am brosesu sieciau yn cynyddu.

Trafodwyd bod sieciau'n cael eu diddymu'n raddol dros amser a bod talu cyflogau ac anfonebau trwy drosglwyddiad banc yn dod yn opsiwn a ffefrir. Cynigiwyd hyn gan y Cynghorydd L Jones ac eiliwyd gan y Cyng Picouto.

Diolchodd Cadeirydd y cyfarfod hwn i'r rhai a fynychodd a diolchodd hefyd i'r Clerc am drefnu'r cyfarfod.

**Daeth y cyfarfod i ben am 19:30.**